

Pháp không mạt, mạt ở lòng người

ISSN: 2734-9195 16:17 09/03/2026

Đạo Phật vốn từ bi hỷ xả, nên mới chủ trương “quay đầu là bờ”, “bỏ đao thành Phật”. Nhưng điều đó không có nghĩa là dung túng cho cái xấu ác trà trộn làm nhiều động, cái bản chồn thiên môn.

Đạo Phật, với tư cách là một thực thể hữu hình, sẽ không nằm ngoài quy luật “sinh - trụ - dị- diệt”, “thành - trụ - hoại - không”. Nhưng nếu xem Giáo pháp Như Lai là những chân lý, quy luật vũ trụ thì nó có tính thường hằng, bất sinh bất diệt, chí ít cho tới khi con người còn tồn tại để nhận thức. Cho nên, cái gọi là “mạt pháp”, tức là lòng người nhiều loạn, đức tin không còn, và pháp bị lợi dụng, nhân danh, bản chất đã biến từ chính sang tà.

Trong hệ thống kinh điển Phật giáo, một bộ kinh quan trọng được gọi là “*Kim Cương Bát nhã Ba-la-mật-đa Kinh*”, hay “*Kim Cương Kinh*”, hoặc “*Kim Cương Bát nhã Kinh*”. Tinh thần cốt tủy của bộ kinh này bàn về tính Không. Đó là bản thể thường hằng của vạn pháp. Khi hành giả thấy biết được cái thực tướng vô tướng của vạn vật hữu hình hay cái Vô ngã của sắc thân - tâm thức là lúc đạt cảnh giới giác ngộ. Tinh thần ấy của bộ kinh là chân lý bất hoại, nó rắn chắc có thể phá tan mọi vô minh phiền não. Đó chính là lý do kinh ấy được ví và đặt tên “kim cương”.

Dẫn ra như vậy để thấy rằng pháp của Như Lai không mạt, **Chính pháp** vẫn trường lưu, vĩnh hằng. Mà mạt ngay ở chính lòng người.

Khi nhân loại bước vào con đường tha hóa, lối sống vật chất đã lấn át đời sống tinh thần; nhu cầu hưởng thụ, tham dục ái luyến ngày càng tăng cao đã khiến nội tâm thêm phiền nhiễu; là lúc sự cân bằng giữa thân và tâm đã không còn. Khi ấy đức tin sụp đổ và thay vào đó người ta mượn các yếu tố tâm linh, thần linh mơ hồ để trục lợi vơ vét, để nuôi dưỡng cho các nhu cầu bản năng thấp hèn.

Sự tha hóa này càng đáng sợ hơn khi nó được nhân danh chính pháp dưới hình thức hoạt động của một cá nhân hoặc một nhóm người, thậm chí là cả một tổ chức. Trong lịch sử Phật giáo nhân loại, không ít lần các tổ chức Phật giáo đã đánh mất đi tinh thần Phật giáo, đồng thời thay đổi cả chức năng hoạt động tôn giáo - thực hành tu tập, giáo hóa chúng sinh - thành các hoạt động chính trị, kinh tài.

Ban đầu, chúng đệ tử có thể bị mê hoặc bởi những giáo lý bị xuyên tạc, kinh điển bị cắt xén, thêm bớt, cải biên hòng dẫn dắt tín đồ vào mê lộ. Nhưng rồi cái kim trong bọc lâu ngày cũng lòi ra. Mà một khi người ta nhận ra đức tin bị dối gạt, **niềm tin** đặt nhầm chỗ, thì như một cơn sóng dâng trào, như thác đổ cuốn cuộn phăng tất cả.

Vì vậy, quá trình phát triển, tính khách quan biện chứng luôn đòi hỏi các tổ chức, hệ phái đánh giá sự thật khách quan, nhìn rõ thực tại, tiến hành thanh

tẩy, bài trừ những phần tử phá hoại tiêu biểu để tăng tín niềm tin của tín đồ.

Sự lựa chọn này có thể không phải do thay đổi bản chất bên trong, nhưng ít nhất, về hình thức nó phải trơn tru, đẹp đẽ. Đó là lối thoát duy nhất để tôn giáo muốn tiếp tục duy trì sự ảnh hưởng của mình.

Tất nhiên, sự thanh lọc không thể làm một cách qua quýt với vài trường hợp như kiểu giết dê tế thần. Ở đó đòi hỏi phải giải quyết triệt để các trường hợp không thể che mắt; các thợ tu, các ma tử ma tôn đã hiện nguyên hình thì không thể dung túng. Bằng không việc làm ấy chỉ phản tác dụng, sẽ một lần nữa khắc sâu thêm những tổn thương của đức tin.

Trừ gian diệt ác phải đồng nghĩa với ngợi ca, tôn vinh lương thiện. Nghĩa là phải tán thán những bậc chân tu, xiển dương những hạnh tu chân chính. Ai tu pháp môn nào cũng được, miễn là đúng với tinh thần của Như Lai, tức theo con đường Tam vô lậu học: Giới - Định - Tuệ. Giới là nền tảng, là cơ sở tiên quyết. Không có Giới làm sao nhập Định, không vào Định lấy chi sinh Tuệ. Cho nên, người tu không giữ giới, không có giới, ắt là giả tu. Dĩ nhiên, có thể cảm thông cho những sai phạm nhỏ đối những tu sĩ mà họ đang dần sửa mình trên con đường tu tập, hành trì. Làm được những việc này một tổ chức Phật giáo sẽ lấy lại được tính chính danh và niềm tin phật tử. Khi ấy Phật giáo được chấn hưng.

Đạo Phật vốn từ bi hỷ xả, nên mới chủ trương “quay đầu là bờ”, “bỏ đao thành Phật”. Nhưng điều đó không có nghĩa là dung túng cho cái xấu ác trà trộn làm nhiều động, cái bản chồn thiên môn.

Tác giả: **Nguyễn Thanh Huy** - Trường Đại học Khánh Hòa

Chú thích: Bài viết thể hiện góc nhìn, cách hành văn và lập luận riêng của tác giả.